

Distance study of foreign languages: modern trends and development prospects

Mukhammadali KHAKIMOV¹

Samarkand State Institute of Foreign Languages

ARTICLE INFO

Article history:

Received July 2021

Received in revised form
20 July 2021

Accepted 15 August 2021
Available online
15 September 2021

Keywords:

foreign language,
distance learning,
traditional teaching,
higher education,
interactive teaching
methods.

ABSTRACT

Improving the system of teaching a foreign language is relevant in the modern conditions of the development of society. Currently, in our Republic, all higher educational institutions have passed the stage of distance learning due to the current situation in our country in connection with the pandemic. This situation has pushed the introduction of distance learning into the higher education system in the Republic of Uzbekistan, while many foreign countries (USA, Europe, etc.) have been practicing this teaching method for many years. Distance learning, as well as traditional, reflects all components inherent in the educational process (goals, content, methods, organizational forms, teaching aids). Analyzing the latest research and publications concerning the distance learning method of a foreign language, various aspects were considered regarding this method of learning. Today, the implementation of distance learning of the Italian language is fraught with several main problems.

2181-1415/© 2021 in Science LLC.

This is an open access article under the Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ru>)

Чет тиларни масофадан о'qitish: zamonaviy tendentsiyalar va rivojlanish istiqbollari

---

ANNOTATSIYA

Kalit so'zlar:

xorijiy til,
masofaviy ta'lif,
an'anaviy o'qitish,
oliy ma'lumot,
o'qitishning interaktiv
usullari.

Chet tilini o'qitish tizimini takomillashtirish jamiyat rivojlanishi zamonaviy taraqiyotining dolzarb masalarining biri hisoblanadi. Hozirgi kunda Respublikamizda pandemiya bilan bog'liq holda, barcha oliy o'quv yurtlari masofaviy o'qitishga ro'baro' kelishdi. Ushbu holat masofaviy o'qitishni O'zbekiston Respublikasida oliy ta'lif tizimiga joriy etishga turtki berdi, bir qator xorijiy mamlakatlar (AQSh, Evropa va boshqalar) ko'p

---

¹ Senior lecturer, Samarkand State Institute of Foreign Languages, Samarkand, Uzbekistan.
E-mail: fiducia82@mail.ru.

yillar davomida ushbu o'qitish usulini qo'llab kelmoqda. Masofaviy ta'lim an'anaviy ta'lim singari jarayonga xos bo'lgan barcha tarkibiy qismlarni (maqsadlar, mazmun, uslublar, tashkiliy shakllar, o'quv qo'llanmalari) aks ettiradi. Chet tilini masofadan o'qitish uslubiga oid so'nggi tadqiqotlar va nashrlarni tahlil qilib, ushbu ta'lim uslubiga oid turli jihatlar ko'rib chiqildi. Bugungi kunda italyan tilini masofadan o'qitishni amalga oshirish bir nechta asosiy muammolarga duch kelmoqda.

Дистанционное изучение иностранных языков: современные тенденции и перспективы развития

АННОТАЦИЯ

Ключевые слова:

иностранный язык,
дистанционное обучение,
традиционное обучение,
высшее образование,
интерактивные методы
обучения.

Совершенствование системы обучения иностранному языку является актуальной в современных условиях развития общества. В настоящее время в нашей Республике все высшие учебные заведения прошли этап дистанционного обучения из-за сложившейся ситуации в нашей стране в связи с пандемией. Эта ситуация подтолкнула внедрение дистанционного обучения в систему высшего образования в Республике Узбекистан, в то время как многие зарубежные страны (США, Европа и т.д.) практикуют этот метод обучения уже много лет. Дистанционное обучение так же, как и традиционное отражает все присущие учебному процессу компоненты (цели, содержание, методы, организационные формы, средства обучения). Анализируя последние исследования и публикации, касающиеся дистанционного метода обучения иностранного языка, были рассмотрены различные аспекты относительно этого метода обучения. На сегодняшний день реализация дистанционного обучения итальянского языка сопряжена с несколькими основными проблемами.

Butun dunyoda ta'lim rivojlanishining hozirgi bosqichi masofaviy o'qishning tez tarqalishi bilan tavsiflanadi. Bu hodisa kamida ikkita asosiy shart bilan bog'liq. Birinchi shart hududiy-tashkiliy jihat bilan bog'liq. Tarixiy ta'lim institutlar ma'lum aholi punktlarida (birinchi navbatda juda katta) tashkil etilgan, aholining katta qismi ulardan tashqarida yashaydi. Shu munosabat bilan, ijtimoiy-iqtisodiy omillar tufayli boshqa mintaqaga ko'chib o'tish har doim ham mumkin emas, masofadan o'qitish mumkin bo'lgan ta'lim turlaridan biri sifatida qaraladi.

Shunisi e'tiborga loyiqliki, jahon masofaviy ta'lim bozori tarkibida Shimoliy Amerika (jahon bozorining qariyb 55%) va Osiyo (taxminan 20%) ustunlik qiladi. Dunyoning bu qismlari hududlari shu qadar kengki, masofadan o'qishga ehtiyoj juda dolzarb. Shuni esdan chiqarmaslik kerakki, Osiyoda yashovchi aholi soni ko'pligi sababli bu mintaqada masofadan o'qishga bo'lgan talab doimiy ravishda o'sib bormoqda.

Bugungi kunda respublikamizda barcha oliy ta'lim muassasalari pandemiya bilan bog'liq vaziyat tufayli masofadan o'qitish bosqichidan o'tdilar. Bu holat O'zbekiston

Respublikasida oliy ta'limgiz tizimiga masofadan turib o'qitish joriy etilishiga olib keldi, ko'plab xorijiy davlatlar (AQSh, Yevropa va boshqalar) bu usulni ko'p yillar davomida amalda qo'llamoqda. Oliy ta'limgiz tizimini rivojlantirishning ushbu bosqichida chet tilini o'qitish metodikasining asosiy masalalaridan biri (jumladan, italyan tili) masofaviy ta'limgiz usulidan foydalanishdir.

Shuni esdan chiqarmaslik kerakki, Osiyoda yashovchi aholi soni ko'pligi sababli bu mintaqada masofadan o'qishga bo'lgan talab doimiy ravishda o'sib bormoqda. Vaziyat Evropada biroz boshqacha. Evropa mintaqasi aholi zichligi yuqori bo'lgan nisbatan kichik hudud bilan ajralib turadi. Yaxshi rivojlangan infratuzilma tufayli, kunduzgi o'qish uchun jamoaga o'tish nisbatan oson. Shu sababli, Evropada masofaviy o'qitish nisbatan sekin sur'atlar bilan rivojlanmoqda, garchi taniqli masofaviy ta'limgiz markazlari uzoq vaqtadan buyon Evropaning etakchi mamlakatlarida tashkil etilgan va faoliyat yuritayotgan bo'lsa ham (Buyuk Britaniyadagi Ochiq Universitet, Xagen Xabarlar Universiteti (Germaniya); Masofaviy ta'limgiz universiteti). Madridda (Ispaniya)).

Ikkinci shart axborot texnologiyalarining rivojlanishi bilan bevosita bog'liq. Global ta'limgiz platformalari paydo bo'lib, ularning sifati yaxshilanmoqda. Ma'lumki, kunduzgi o'qitish va masofadan o'qitish o'rtaqidagi asosiy farq talaba va o'qituvchi, shuningdek talabalarning o'zlarini o'rtaqidagi aloqalarni amalga oshirishning o'ziga xos xususiyatlarda yotadi.

Zamonaviy ta'limgiz platformalari bu farqlarni tenglashtirish yo'lida takomillashmoqda. Hozirgi vaqtida onlayn ta'limgiz texnologiyalari ta'limgiz kommunikatsiyalari jarayonini kunduzgi ta'limgiz xarakteristikasiga imkon qadar yaqinlashtirmoqda.

O'quv jarayonini simulyatsion modellashtirish shaklida tashkil etish, shuningdek testlar yoki imtihonlar o'tkazish uchun kompyuter texnologiyalarining ulkan salohiyati muhim jihatdir. Nihoyat, biz masofaviy o'qitishning tashkiliy va moliyaviy afzalliklarini ajratib ko'rsatishimiz mumkin.

Xususan, bu turli ta'limgiz muassasalarida tahsil olayotgan talabalarga bir vaqtning o'zida bitta o'qituvchi bilan mashg'ulotlarda qatnashish imkonini beradi. Masofaviy o'qitishning yanada rivojlanish ssenariysini bashorat qilib, uchta variantni ajratish mumkin. Birinchi variant-ta'limgiz ikkita shakli parallel ravishda mavjud: kunduzgi va masofaviy o'qitish. Shunday qilib, har bir kishi o'zi uchun mos ta'limgiz shaklini tanlaydi. Ikkinci variant-masofadan o'qitishning yanada rivojlanishi natijasida kunduzgi ta'limgiz bosqichma-bosqich o'zgarishi. Uchinchi variant - bu o'qitishni tashkil etishning ikki shakli o'zaro bog'liqligi. Muallifning fikricha, ularning murakkab kombinatsiyasida birinchi va uchinchi stsenariylar bo'lishi mumkin. Ta'limgiz muassasalarini tashkil etishning chuqur an'analari axborot texnologiyalari rivojlanishining har qanday bosqichida kunduzgi ta'limgizdan butunlay voz kechishga imkon bermaydi.

Shu bilan birga, kunduzgi ta'limgizni masofadan o'qitish bilan to'ldirish juda samarali bo'lib tuyuladi, chunki kunduzgi talabalar tegishli sohalarda etakchi (global miqyosda) mutaxassislar darslarida qatnashish va global ma'lumotlar bazalari bilan ishslash imkoniyatiga ega bo'ladilar. ushbu mutaxassislik bo'yicha adabiy manbalar. Yuqoridagi dalillar uchinchi stsenariyni afzal ko'radi. Biroq, birinchi ssenariy ham realdir, chunki dunyodagi ijtimoiy-iqtisodiy vaziyat har kimga to'liq vaqtida ta'limgiz olishiga imkon bermaydi. Bu holat o'n yildan ko'proq davom etadi.

Masofaviy o'qitish – bu muammoni hal qilish va aholining umumiy ta'limgiz darajasini oshirishning aniq usuli. Zamonaviy dunyoda chet tillarini yuqori darajada biladigan

mutaxassislarni tayyorlash jarayonida yangi o'qitish usullari va texnologiyalaridan foydalanish zarurligiga shubha yo'q. Masofadan o'qitish texnologiyasidan foydalanish nazariy materiallarning ko'payishi va mutaxassislarni tayyorlashda individual yondashuvni joriy etish imkoniyati mavjudligi tufayli tinglovchilar tomonidan olingan bilimlarning o'zlashtirilishini tezlashtirishga yordam beradi.

Chet tilini o'rganishda masofaviy o'qitish texnologiyasidan samarali texnologiya sifatida foydalanishning asosiy vazifasi o'quvchilarning kommunikativ kompetentsiyasini rivojlantirishdir. Chet tillarini o'qitishda ishlataladigan materiallarni ishlab chiqish murakkab jarayon, chunki materialni taqdim etish tuzilishi shakllantirilishi kerak. Materiallarni ishlab chiqish jarayonida interaktiv elementlardan foydalanish muhim (masalan, ma'ruzalar).

Ushbu texnologiya yordamida o'qituvchi va talaba o'rtasidagi munosabatlar o'zgaradi va masofadan o'qitishni davom ettiradi o'quv materialini tuzishning yondashuvlari va tamoyillarini aniqlash zarur. Buning uchun modulli xarakterdagi elektron o'quv majmularini yaratish kerak, ular interaktiv va media materiallarni o'z ichiga oladi, ular o'quvchilarni ular bilan ishslashda rag'batlantiradi.

Bu texnologiya yordamida o'qituvchi va talaba o'rtasidagi munosabatlar o'zgarib bormoqda va masofadan o'qitishni davom ettirish uchun o'quv materialini tuzilishining yondashuvlari va tamoyillarini aniqlash kerak. Buning uchun modulli xarakterdagi elektron o'quv majmularini yaratish kerak, ular interaktiv va media materiallarni o'z ichiga oladi, ular o'quvchilarni ular bilan ishslashda rag'batlantiradi. Multimediya darsliklari matn va grafikadan tashqari audio yozuvlar, videokliplar, animatsiyadan foydalanish imkonini beradi, bu esa o'quvchini sun'iy ravishda yaratilgan til muhitiga jaib qilishni osonlashtiradi.

Bu muhitda o'quvchi boshqa tillar bilan muloqot qila oladi, ularni qulqor qulqalishni o'rganadi va talaffuz ustida ishlaydi. Chet tillarini masofaviy va barqaror o'qitish uchun shaxslararo bevosita muloqot zarur. Jonli muloqot yordamida tajriba tabiiy va ma'lumotli tarzda etkaziladi. Jonli muloqot tufayli o'qituvchi o'quvchiga turli ta'sir kanallaridan foydalanishi mumkin.

Ta'kidlash joizki, masofaviy o'qitishning o'ziga xos xususiyati-bu Internet-texnologiyalarining ta'limgardagi jarayonida keng qo'llanilishi emas, balki talabaning o'zi xohlagan sohada mustaqil ta'limgardagi o'zini rivojlantirish jarayoniga faol jaib etilishidir. kelajakda ishslash. Bu talabalarning bilimi mustaqil ravishda olinishi, o'zlashtirilishi va amaliyotda qo'llanilishi kerakligi haqidagi xabardorlik bo'lib, bu talabadan maksimal konsentratsiya va mas'uliyatni talab qiladi. O'qituvchining masofaviy o'qitish vazifasi – o'quv qo'llanmalarini aniqlash, ma'lumot izlash usullarini ko'rsatish va kurs davomida muammoli masalalarni hal qilishga yordam berish, echim tanlash bo'yicha maslahat berish va h.k.

Masofaviy o'qitish - bu ta'limgardagi alohida turi, uning asosiy xususiyati ta'limgardagi barcha ishtirokchilarining o'zaro ta'sirining interaktivligidir. Bu holda o'qituvchining ishtiroki shart emas, chunki masofadan o'qitish – bu materialni mustaqil o'rganish jarayoni. Masofaviy o'qitish yordamida o'qishga shaxsga yo'naltirilgan yondashuv amalga oshiriladi va o'qishning maksimal individualizatsiyasi yuzaga keladi.

Masofaviy o'qitish umumiy pedagogik didaktik o'qitish tamoyillari bilan ham, o'ziga xos tamoyillar bilan ham tavsiflanadi. Yangi axborot va telekommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish masofaviy ta'limgardagi ishtirokchilarining elektron pochta, chat, forum,

videokonferentsiya, veb-seminar, onlayn-seminar yordamida joylashuvidan qat'i nazar, o'zaro aloqada bo'lish imkonini beradi.

Masofaviy o'qitishning metodik xususiyati shundaki, o'quv dasturida nazarda tutilgan bilim, ko'nikma va malakalarni o'zlashtirish an'anaviy ta'lim shakllarida emas (ma'ruza, darslar, seminarlar va boshqalar), balki talabaning mustaqil ishi orqali amalga oshiriladi. vositalari, – tashuvchilar haqida ma'lumot. Masofadan o'qitish jarayonining markazida o'qitish emas, balki o'rganish, ya'ni talabaning bilim, ko'nikma va malakalarni o'zlashtirish uchun mustaqil bilish faoliyati turadi. Shu bilan birga, talaba nafaqat kompyuter ko'nikmalariga ega bo'lishi, balki masofaviy o'qitish jarayonida duch keladigan ta'limiy axborot bilan ishslash usullariga ham ega bo'lishi kerak.

Zamonaviy jamiyat tobora ko'proq erkinlik va natijaga erishishga moyil bo'lganligi sababli, masofaviy o'qitish shunga o'xhash ta'lim turlarini egallaydi, chunki bu odamga vaqtincha emas, balki fazoviy ma'noda ham ta'sir qilmaydi. Kengligi tufayli qimmat emas va sifatli.

Keling, zamonaviy axborot – ta'lim muhitida chet tillarini o'qitishga murojaat qilaylik. Uning o'ziga xos xususiyatlari bor, ular "Chet tili" fanining o'ziga xos xususiyatlaridan kelib chiqadi.

"Chet tili" fanining o'ziga xosligi, birinchi navbatda, chet tilini o'qitish mazmunining etakchi komponenti fanlarning asoslari emas, balki faoliyat usullari - nutq faoliyatining har xil turlarini o'rgatish: gapirish, tinglash. , o'qish va yozish. Akademik L.V. Shcherba shuni ko'rsatadiki, chet tilini o'rgatish ma'lum bir faoliyatni o'rgatadi va mavzuning o'ziga xosligi nutqni, muloqotni o'zlashtirishdan, nutq-fikrlash faoliyatini shakllantirishdan iborat. XX-asrning ikkinchi yarmida "Umumta'lim mакtabida chet tillarini o'qitishning umumiyy metodikasi" asarida birinchi marta aniqlangan.

Xulosa qilib aytganda, chet tillarni masofadan o'qitish talabalarga ta'lim olish tezligini tanlab, ularning qiziqishlari va ehtiyojlarini aniqlab, o'z ta'lim traektoriyasini shaxsiylashtirish imkonini beradi, bu esa o'qituvchining ijodiy yondashuv va improvizatsiyani o'rgatishda qo'llanishiga yordam beradi, bu esa o'qituvchilarni ingliz tilini o'rganishga undash imkonini beradi. Bugungi kunda an'anaviy va innovatsion pedagogik o'qitish texnologiyalari juda ko'p. Bu ulardan biri yaxshiroq, boshqasi yomonroq degani emas, yoki ijobiy natijalarga erishish uchun faqat bittasini ishlatish kerak va bundan ortiq emas. Eng yaxshi variant - bu texnologiyalar aralashmasidan foydalanish. Demak, o'quv jarayoni asosan sinf-dars tizimidan iborat. Bu sizga jadval asosida, ma'lum bir auditoriyada, ma'lum bir doimiy talabalar guruhi bilan ishslash imkonini beradi.

Yuqoridagilarga asoslanib, an'anaviy va innovatsion ta'lim usullari doimiy aloqada bo'lishi va bir-birini to'ldirishi kerak. Qadimgi va butunlay yangi narsalarga o'tishdan bosh tortmang. Ushbu treningdan foydalanish talabalarning mustaqil faoliyatining rivojlanishiga, o'z-o'zini rivojlantirishga, bilim sifatini oshirishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Talabalar o'z ishlarini mohirlik bilan rejalashtirmoqdalar, o'quv adabiyotlaridan qanday foydalanishni biladilar. Ular umumiy ilmiy ko'nikmalarga ega: taqqoslash, tahlil qilish, umumlashtirish, asosiy va boshqalarni ajratish.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Андреев А.А. Введение в дистанционное обучение. М., 1997.
2. Белозубов А.В. Система дистанционного обучения Moodle: учебно-методическое пособие / А.В. Белозубов, Д.Г. Николаев. – СПб: ф-т ИТиП СПбГУ ИТМО, 2007. – С. 108.
3. Владимирова Л. Дистанционное обучение иностранным языкам // Lambert academic publishing. 2017. – С. 3–4.
4. Добрыдина Т.И., Масленникова О.Г., Надеждина Е.Ю. «Перспективы использования виртуальной образовательной платформы moodle в обучении иностранным языкам» // Журнал: Вестник Кемеровского государственного университета, 2014, № 3 (59) Т. 2. – С. 282–287.
5. Пузейкина Л.Н., Бояркина А.В. «Расширенные возможности преподавания иностранного языка в вузе с использованием систем дистанционного обучения (на примере курсов сетевого сопровождения аудиторных занятий по немецкому языку)» // Серия «ВЕСТНИКА СВФУ» № 4 (12), 2018. – С. 61–70.
6. Калинин Д.А. Трудности, испытываемые преподавателями в условиях дистанционного обучения. Интернет-журнал «Науковедение». Москва. Науковедение, 2015; том 7; № 3.
7. Лиховицкий А.С. Сравнительный анализ систем дистанционного обучения Moodle и tandem e-learning // А.С. Лиховицкий. – Режим доступа: <https://elibrary.ru/item.asp?id=>
8. Кравченко Г.В. Использование дистанционной среды Moodle в образовательном процессе студентов дневной формы обучения / Г.В. Кравченко. – Режим доступа: <https://cyberleninka.ru/search>.
9. Курамшин Ю.Ф., Круглик И.И. Исследование эффективности олимпийского образования студентов на основе дистанционной педагогической технологии // Человек и образование. 2015. № 3 (44). – С. 165–168.
10. Тухтасинов И., Хакимов М. Современные взгляды на проблему дистанционного и традиционного методов обучения итальянскому языку в высших учебных заведениях // Общество и инновация. 2021. Vol. 1 № 2, – С. 111–117.
11. Чигинцева А.А. Актуальные проблемы дистанционного обучения // Вопросы студенческой науки. 2018. № 3 (19). – С. 10–13.
12. Щерба Л.В. Преподавание языков в школе. Общие вопросы методики: Учеб. Пособие для студ. филол. фак. – 3-е изд., испр. и доп. – СПб.: филологический факультет СПбГУ; М.: Издательский центр «Академия», 2003 – С. 160.